COMISIA
EUROPEANĂ

Bruxelles, 14.12.2021
COM(2021) 791 final

RAPORT AL COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN ȘI CONSILIU

în temeiul articolului 278a din Codul vamal al Uniunii, privind progresele înregistrate în dezvoltarea sistemelor electronice prevăzute în cod

{SWD(2021) 382 final}

Cuprins

1. INTRODUCERE 2

2. CONTEXT 2

3. METODOLOGIA DE PROIECT PENTRU SISTEMELE ELECTRONICE PREVĂZUTE ÎN CVU 3

4. PREZENTARE GENERALĂ A PROGRESELOR ÎNREGISTRATE ÎN CEEA CE PRIVEȘTE SISTEMELE ELECTRONICE PREVĂZUTE ÎN CVU 4

4.1 Proiecte finalizate înainte de 2021 4

4.2 Proiecte în curs de desfășurare 4

4.2.1 Proiecte transeuropene 4

4.2.2 Proiecte naționale 10

4.3 Riscuri de întârzieri 11

4.4 Acțiuni de atenuare 13

5. REZUMAT ȘI CONCLUZII 16

1. INTRODUCERE

Primul și cel de al doilea raport anual al Comisiei privind progresele înregistrate[1] cu privire la implementarea sistemelor electronice prevăzute în Codul vamal al Uniunii (CVU) și documentele de lucru însoțitoare ale serviciilor Comisiei[2] au fost publicate la 13 decembrie 2019 și, respectiv, la 14 decembrie 2020. Raportul anual din acest an prezintă progresele continue înregistrate de Comisie și de statele membre în ceea ce privește dezvoltarea sistemelor electronice[3] și descrie evoluțiile către un mediu vamal complet digital de la intrarea în vigoare a CVU. În acest scop, raportul se bazează pe programul de lucru privind CVU[4], care este considerat scenariul de referință pentru raportarea progreselor.

Proiectele enumerate în programul de lucru privind CVU pot fi împărțite în trei categorii de sisteme:

i) **Unsprezece sisteme centrale transeuropene** care urmează să fie dezvoltate sau modernizate de către Comisie (adesea fiind nevoie, de asemenea, ca statele membre să dezvolte sau să modernizeze sistemele naționale, în funcție de arhitectura sistemului);

ii) **Trei sisteme transeuropene descentralizate** care trebuie să fie dezvoltate sau modernizate de către Comisie, dar care au o componentă națională majoră ce trebuie implementată de statele membre; precum și

iii) **Trei sisteme naționale** care trebuie să fie dezvoltate sau modernizate numai de către statele membre.

Prezentul raport analizează progresele concrete înregistrate pentru toate cele trei tipuri de sisteme și prezintă obiectivele care trebuie îndeplinite de fiecare proiect, structura proiectului și abordarea planificării. Pe această bază, raportul evidențiază potențialele întârzieri, dacă sunt identificate, precum și măsurile de atenuare preconizate. Evaluarea generală a progreselor înregistrate în implementarea programului de lucru privind CVU este prezentată succint în secțiunea de concluzii a prezentului raport (secțiunea 5) și demonstrează că proiectele care rămân de implementat respectă, în mare parte, termenele prevăzute pentru finalizare în conformitate cu calendarul de planificare, subliniind însă că unele riscuri impun acțiuni urgente. Mai multe detalii privind planificarea și stadiul fiecărui proiect sunt furnizate într-un **document de lucru al serviciilor Comisiei**[5] publicat împreună cu prezentul raport.

2. CONTEXT

CVU a intrat în vigoare la 1 mai 2016 și, în urma modificării sale din 2019[6], a stabilit anii 2020, 2022 și respectiv 2025 ca termene-limită pentru finalizarea progresivă a proiectelor în ceea ce privește tranziția și implementarea sistemelor informatice. Articolul 278 din CVU prevede că sistemele electronice și cele bazate pe suport de hârtie existente pot fi utilizate în continuare în scopul finalizării formalităților vamale (așa-numitele „măsuri tranzitorii") până la data la care devin operaționale sistemele electronice noi, relevante sau modernizate prevăzute în cadrul CVU. Încetarea măsurilor tranzitorii trebuie să aibă loc odată cu instalarea sistemelor electronice relevante.

---

[1] Rapoarte ale Comisiei către Parlamentul European și Consiliu:
2019: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=CELEX%3A52019DC0629
2020: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ro/ALL/?uri=CELEX:52020DC0806.

[2] Documente de lucru ale serviciilor Comisiei:
2019: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?qid=1589134753023&uri=CELEX:52019SC0434.
2020: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/ALL/?uri=CELEX:52020SC0339.

[3] Atunci când se menționează în prezentul raport „statele membre", se intenționează să se facă referire la administrațiile vamale naționale ale statelor membre.

[4] Decizia de punere în aplicare (UE) 2019/2151 a Comisiei din 13 decembrie 2019 de stabilire a programului de lucru referitor la dezvoltarea și instalarea sistemelor electronice prevăzute în Codul vamal al Uniunii (JO L 325, 16.12.2019, p. 168).

[5] Document de lucru al serviciilor Comisiei care însoțește Raportul Comisiei către Parlamentul European și Consiliu în temeiul articolului 278a din Codul vamal al Uniunii, privind progresele înregistrate în dezvoltarea sistemelor electronice prevăzute în cod, SWD(2021) XXX final.

[6] Regulamentul (UE) 2019/632 al Parlamentului European și al Consiliului din 17 aprilie 2019 de modificare a Regulamentului (UE) nr. 952/2013 în vederea prelungirii utilizării tranzitorii a altor mijloace decât tehnicile de prelucrare electronică a datelor prevăzute în Codul vamal al Uniunii (JO L 111, 25.4.2019, p. 54).

Pentru a sprijini acest proces complex de tranziție electronică spre un mediu vamal digital complet, programul de lucru privind CVU stabilește termene-limită pentru fiecare sistem electronic (și eventualele sale faze) în perioada 2020-2025.

Articolul 278a prevede obligativitatea Comisiei de a prezenta un raport anual privind progresele realizate în ceea ce privește instalarea sistemelor electronice rămase neimplementate. În acest scop, Comisia a colectat informații cu privire la progrese pe baza (1) planurilor naționale pe care statele membre sunt obligate să le prezinte de două ori pe an (ianuarie și iunie) și (2) a unui sondaj distribuit în cadrul serviciilor sale și statelor membre în vederea evidențierii progreselor.

Prezentul raport anual reflectă **stadiul progreselor realizate la 30 iunie 2021**, inclusiv o perspectivă asupra **progreselor preconizate până în decembrie 2021**, pentru a avea o imagine completă asupra progreselor înregistrate în 2021.

Acesta conține, de asemenea, o analiză bazată pe informații mai detaliate raportate de statele membre în cadrul **programelor naționale de coordonare** instituite din anul 2020 pentru principalele sisteme transeuropene descentralizate din domeniul tranzitului și al exportului.

Datele colectate au fost, de asemenea, comparate cu datele din 2020 pentru depistarea oricăror schimbări majore. În sondaj, managerilor de proiecte li s-a solicitat să indice orice întârzieri cunoscute survenite în planificarea sistemelor lor electronice, motivele oricăror astfel de întârzieri și măsurile de atenuare luate. Datele obținute în urma sondajului sunt atât cantitative, sub formă de termene și obiective de etapă îndeplinite sau nu, cât și calitative, sub formă de descrieri detaliate privind provocările întâlnite, riscurile anticipate și complexitatea estimată a proiectelor.

3. METODOLOGIA DE PROIECT PENTRU SISTEMELE ELECTRONICE PREVĂZUTE ÎN CVU

Activitatea de dezvoltare a sistemelor electronice implică mai multe etape:

- În primul rând, se elaborează o analiză a rentabilității, care furnizează explicații privind justificarea proiectului și definește cerințele bugetare. De regulă, analiza rentabilității include contextul economic, descrierea problemei, descrierea/sfera de aplicare a proiectului, soluțiile alternative, costurile și un calendar.
- În continuare, se creează un document strategic, care furnizează informații mai detaliate referitoare la definirea proiectului în ceea ce privește structura, costurile, intervalul de timp și riscurile, precum și informații precum obiectivele de etapă, rezultatele și organizarea proiectului.
- Ulterior, are loc modelarea proceselor economice (*business process modelling*), prin care procesele economice din legislație sunt reprezentate vizual în fluxuri de proces sau modele de proces pentru a contribui la elaborarea specificațiilor funcționale ale sistemelor. Avantajul reprezentării vizuale a modelelor de proces este acela că asigură o înțelegere și o analiză comune.
- În acest context, sunt elaborate specificațiile tehnice pentru a detalia modul în care va fi construit sistemul, structura care va fi utilizată, mesajele care vor fi transmise de operatorii economici și de birourile vamale, interfețele cu alte sisteme, planurile de testare etc.
- Proiectele sunt implementate ulterior în diferite faze, de la pregătire și dezvoltare la construcție, testare a conformității, migrare și operațiuni.

În evoluțiile recente ale proiectelor prevăzute în CVU, metodologia de proiect a fost **optimizată**. Modelarea proceselor operaționale, modelarea datelor și specificațiile tehnice au fost elaborate în **paralel** și printr-o **colaborare strânsă** încă de la început cu experți din domeniul juridic, comercial și informatic, atât din partea Comisiei și a administrațiilor naționale, precum și în consultare cu reprezentanții sectorului comercial. Comisia adoptă procese mai flexibile pentru dezvoltarea sistemelor electronice prevăzute în CVU, oferind o funcționalitate crescândă pentru utilizatori prin intermediul unor versiuni de software mai rapide și mai practice.

Comisia și statele membre se reunesc periodic pentru a elabora și a aproba aceste documente de proiect pentru fiecare sistem transeuropean [în cadrul Grupului de coordonare privind vama electronică (ECCG)]. În plus, Comisia organizează în mod sistematic consultări cu comunitatea comercială prin intermediul Grupului de contact pentru comerț. O provocare majoră o reprezintă asigurarea unei funcționări continue, fără probleme, a sistemelor existente în timp ce noile sisteme sunt în curs de dezvoltare. Odată finalizat acest proces, este în continuare extrem de importantă asigurarea unei tranziții fără sincope de la sistemele existente la cele modernizate. Acest aspect este esențial pentru ca operațiunile comerciale și vamale să nu fie afectate.

4. PREZENTARE GENERALĂ A PROGRESELOR ÎNREGISTRATE ÎN CEEA CE PRIVEȘTE SISTEMELE ELECTRONICE PREVĂZUTE ÎN CVU

Programul de lucru privind CVU conține 17 proiecte care conduc la instalarea sistemelor electronice necesare, care includ 14 sisteme transeuropene pentru care Comisia și statele membre sunt împreună responsabile, iar trei intră în responsabilitatea exclusivă a statelor membre.

4.1 Proiecte finalizate înainte de 2021

De la sfârșitul anului 2021, Comisia poate raporta modernizarea sau instalarea cu succes a opt din cele șaptesprezece sisteme.

Cele opt sisteme transeuropene finalizate (sisteme noi sau modernizări) sunt următoarele:

- Sistemul exportatorilor înregistrați în cadrul CVU – *REX* (nou): instalat în 2017.
- Deciziile vamale din cadrul CVU – *SDV* (nou): instalat în 2017.
- Accesul direct al comercianților la sistemele europene de informații în cadrul CVU – *UUM&DS* (Gestionarea uniformă a utilizatorilor și semnătură digitală) (nou): instalat în 2017.
- Sistemul 2 de înregistrare și identificare a operatorilor economici în cadrul CVU – *EORI2* (modernizare): instalat în 2018.
- Supraveghere 3 în cadrul CVU – *SURV3* (modernizare): instalat în 2018.
- Informații tarifare obligatorii în cadrul CVU – *ITO* (modernizare): instalat în 2019.
- Sistemul pentru operatorii economici autorizați în cadrul CVU – *AEO* (modernizare): instalat în 2019.
- Fișe de informații pentru regimuri speciale în cadrul CVU – *INF* (nou): instalat în 2020.

Dintre celelalte nouă proiecte, șase se referă la sisteme transeuropene, iar în cazul a trei dintre acestea, primele instalări au avut loc în 2021 (a se vedea punctul 4.2.1), deși proiectele nu erau încă finalizate în totalitate. O situație similară se regăsește în cazul celor trei proiecte legate de sistemele naționale, unele state membre începând operațiunile (a se vedea punctul 4.2.2), deși proiectele respective nu erau încă finalizate în totalitate (de către toate statele membre).

4.2 Proiecte în curs de desfășurare

În ceea ce privește cele nouă proiecte în curs de desfășurare, această secțiune a raportului evidențiază realizările și progresele înregistrate până la sfârșitul anului 2021 și demonstrează colaborarea extinsă dintre Comisie și statele membre.

4.2.1 Proiecte transeuropene

Referitor la cele șase proiecte transeuropene, o serie de documente privind proiectele informatice au fost elaborate și aprobate în 2021 ca bază pentru lucrările de dezvoltare a sistemelor – a se vedea mai jos progresele înregistrate pentru fiecare proiect.

Aceste proiecte transeuropene cu structura lor specifică, care necesită uneori o combinație de componente centrale și naționale și una sau mai multe faze de proiect, al căror termen este 31 decembrie 2025 în conformitate cu articolul 278 alineatul (3) din CVU, sunt descrise și se desfășoară după cum urmează:

1) **Gestionarea garanțiilor în cadrul CVU** – *GUM* (nou): urmărește să asigure alocarea și gestionarea în timp real în întreaga UE a diverselor tipuri de garanții. Se preconizează că îmbunătățirea vitezei de prelucrare, a trasabilității și a monitorizării prin mijloace electronice a garanțiilor între birourile vamale va duce la o identificare mai rapidă a cazurilor în care garanțiile sunt considerate nevalabile sau insuficiente pentru a acoperi datoria existentă sau potențială.

   Progrese: Analiza rentabilității pentru *GUM transeuropean* privind reutilizarea unui sistem existent, cu adăugarea unor cerințe specifice pentru GUM, a fost aprobată în septembrie 2020. Modelele de proces și specificațiile funcționale, precum și documentul strategic au fost finalizate în 2021.

   Având în vedere obiectivele de etapă legale prevăzute în programul de lucru privind CVU, specificațiile tehnice urmează să fie finalizate până la 30 septembrie 2022 pentru componenta 1 legată de *GUM transeuropean* și până la 30 noiembrie 2024 pentru componenta 2 legată de *sistemul național de gestionare a garanțiilor*.

   În ceea ce privește *sistemul național de gestionare a garanțiilor*, șapte state membre au raportat instalarea sistemului național, iar alte două state membre înregistrează progrese în ceea ce privește specificațiile tehnice. Acest lucru se poate vedea în tabelul 25 din documentul de lucru al serviciilor Comisiei.

2) **Sistemului de control al importurilor 2 în cadrul CVU** – *ICS2* (modernizare): are drept scop consolidarea siguranței și a securității lanțului de aprovizionare prin îmbunătățirea calității datelor, a fișierelor de date, a disponibilității datelor și a schimbului de date în ceea ce privește notificările prealabile sosirii („declarații sumare de intrare”) și informațiile aferente referitoare la riscuri și controale. În special, proiectul va facilita colaborarea în rândul statelor membre în cadrul procesului de analiză a riscurilor. Proiectul va fi executat în trei etape, pentru a permite o tranziție fezabilă pentru fiecare mod de transport.

   (1) Versiunea 1 se referă la obligația operatorilor economici relevanți (operatorii poștali și transportatorii expres din transportul aerian) de a furniza datele minime, și anume setul de date dinaintea încărcării cu privire la declarația sumară de intrare (ENS). Obiectivul principal al vămilor în această primă punere în liberă circulație este evaluarea riscurilor, detectarea și atenuarea riscurilor de introducere potențială a unui dispozitiv exploziv sau incendiar improvizat („bomb-in-a-box”) în transporturile aeriene de mărfuri și poștă, înainte ca mărfurile să fie încărcate într-un avion dintr-o țară terță.

   Astfel, autoritățile vamale asigură, prin intermediul ICS2, un nivel suplimentar de securitate față de actualul regim de securitate a aviației civile aplicabil transportului de mărfuri și poștă către UE.

   (2) Versiunea 2 vizează punerea în aplicare a unor obligații noi privind ENS, precum și a unor procese conexe operaționale și de gestionare a riscurilor pentru toate mărfurile care intră în UE prin transportul aerian (adăugarea de noi tipuri de operatori economici și modalități de depunere a ENS, creând legături pentru depuneri multiple și notificări de sosire) și capacitatea de analiză a siguranței și securității.

   (3) Versiunea 3 extinde acest obiectiv la toate mărfurile care intră în UE prin transportul maritim, pe căi navigabile interioare, precum și rutier și feroviar (inclusiv mărfurile din expedierile poștale transportate cu aceste mijloace de transport). În cadrul versiunii 3, sunt incluse toate modurile de transport.

   Progrese: Instalarea cu succes de către Comisie, la 15 martie 2021, a componentelor dezvoltate la nivel central ale ICS2 – versiunea 1, și anume interfața comună pentru

comercianți, registrul comun, statisticile de întreprinderi și instrumentul de monitorizare reprezintă o realizare semnificativă.

În ceea ce privește stadiul de pregătire a componentelor dezvoltate la nivel național ale ICS2 – versiunea 1, și anume sistemele naționale de intrare, se poate raporta că toate cele 27 de state membre și-au început operațiunile în octombrie 2021 conform planificării (secțiunea 3.1.1 din documentul de lucru al serviciilor Comisiei) cu operatorii poștali și curierii expres.

Prima versiune reprezintă cel mai mare proiect operațional și informatic pe care DG TAXUD l-a realizat vreodată, asigurând o disponibilitate 24 de ore din 24, șapte zile pe săptămână pentru operatorii economici și statele membre și prelucrând cel mai mare volum de mesaje operaționale cu un timp de răspuns de doar câteva secunde. În plus, este prima dată când DG TAXUD utilizează certificate digitale pentru comunicarea între sisteme. ICS2 – versiunea 1 oferă, de asemenea, o monitorizare avansată și statistici de întreprinderi pentru statele membre.

Comisia colaborează cu statele membre și cu Uniunea Poștală a Uniunii (UPU) în vederea gestionării impactului lipsei de date electronice de la operatorii din țări terțe referitoare la formalitățile de intrare pe care operatorii poștali din UE trebuie să le respecte. O derogare temporară și specifică în temeiul articolului 6 alineatul (4) din Codul vamal al Uniunii ar putea fi adecvată în acest scop.

Versiuni subsecvente:

A început dezvoltarea versiunii 2, utilizându-se versiunea 1 ca punct de referință. Statele membre pregătesc specificațiile funcționale și tehnice naționale pe baza specificațiilor comune la nivelul UE furnizate de Comisie. Comisia a inițiat reuniuni de coordonare în vederea asigurării unei dezvoltări fără dificultăți a versiunii 2 și a solicitat administrațiilor vamale naționale să furnizeze planurile naționale de proiect care să cuprindă informații privind atât sistemele naționale de intrare, cât și sistemele operatorilor economici relevanți.

În ceea ce privește versiunea 3, specificațiile funcționale au fost publicate în T2 2021. În cadrul acestei versiuni, vor fi incluse toate modurile de transport, iar faza 1 a ICS se va încheia treptat.

3) **Dovada statutului unional în cadrul CVU** – *PoUS* (nou): va stoca, va gestiona și va recupera toate dovezile pentru a demonstra furnizarea de către comercianți a statutului unional al mărfurilor lor. Acest proiect poate fi implementat fie la nivel central, fie la nivel național, dar multe state membre și-au exprimat în mod explicit intenția de a utiliza sistemul central dezvoltat de Comisie. Având în vedere dependența dintre implementarea manifestului vamal al mărfurilor din cadrul CVU ca dovadă a statutului unional și implementarea ghișeului unic european în domeniul maritim, proiectul va fi finalizat în două faze pentru a se evita incoerența și pentru a se reduce riscurile.

Progrese: Documentele de prezentare a viziunii și a arhitecturii pentru faza 1 (T2L/F) au fost aprobate la 30 septembrie 2020. În 2021, au fost lansate trei pachete separate de evaluare externă care conțin documentație tehnică. Imediat după aprobarea documentației tehnice (estimată în jurul lunii februarie 2022), statele membre vor putea începe lucrările de dezvoltare pentru a se conecta la sistemul central. Specificațiile funcționale aferente fazei 2 (CGM) au fost aprobate la 21 iunie 2021.

În cadrul proiectului, se folosește o abordare flexibilă în materie de dezvoltare. Proiectul avansează în conformitate cu planificarea stabilită în programul de lucru privind CVU. La fel ca în raportul de anul trecut, statele membre care preferă să instaleze o componentă națională a sistemului au raportat că au întâmpinat dificultăți în a anticipa dacă implementarea va respecta calendarul indicat în programul de lucru, din cauza fazei incipiente în care se află proiectul.

4) **Vămuirea centralizată pentru import în cadrul CVU** – *CCI* (nou): urmărește ca mărfurile să poată fi plasate sub un regim vamal utilizând vămuirea centralizată, ceea ce ar permite operatorilor economici să își centralizeze activitățile din punct de vedere vamal. Prelucrarea declarației vamale și acordarea liberului de vamă pentru mărfuri vor fi coordonate între birourile vamale implicate. Sistemul se va baza pe noile sisteme naționale de import și va permite o funcționare automatizată a procesului de vămuire centralizată la nivel european.

Progrese: În ceea ce privește *CCI – faza 1*, analiza rentabilității, documentul strategic, modelele de procese operaționale nivelul 4, specificațiile funcționale și specificațiile tehnice au fost aprobate și sunt conforme cu planul strategic multianual pentru domeniul vamal (PSM-V) pentru 2019 și cu programul de lucru privind CVU. Un pachet actualizat al documentației tehnice a fost aprobat în 2021 în cadrul procedurii de gestionare a modificărilor. Procesul de dezvoltare a sistemului a început, având o dată de instalare planificată în cazul statelor membre precursoare pentru 2022. Opt state membre au raportat finalizarea specificațiilor tehnice din faza 1, în timp ce în alte unsprezece state membre această fază se află în curs de desfășurare.

Analiza rentabilității pentru *CCI – faza 2* a fost finalizată în octombrie 2019. Procesele operaționale și specificațiile funcționale pentru faza 2 au fost, de asemenea, finalizate în 2020. O serie de documente tehnice au fost aprobate la nivel intern în cadrul DG TAXUD în vederea pregătirii pentru publicare a unui pachet de specificații tehnice până la 30 iunie 2022, înainte de data planificată pentru începerea perioadei de instalare în octombrie 2023.

5) **Noul sistem computerizat de tranzit în cadrul CVU** – *NCTS* (modernizare): Noul sistem computerizat de tranzit aliniază sistemul de tranzit al Uniunii și sistemul de tranzit comun existente la noile dispoziții legale ale CVU, inclusiv alinierea schimburilor de informații la cerințele în materie de date prevăzute în CVU și modernizarea și dezvoltarea interfețelor cu alte sisteme. Este extrem de important să se garanteze continuitatea funcționării NCTS în timpul modernizării NCTS.

Progrese: Proiectul NCTS – faza 5 respectă, în prezent, termenele de finalizare prevăzute, dată fiind instalarea cu succes de către primul stat membru în martie 2021. Statele membre au aprobat, de asemenea, un nou set de specificații care vizează calitatea, sprijinul tehnic, continuitatea activității, securitatea și capacitatea viitoarelor operațiuni NCTS – faza 5 (gestionarea serviciilor, acordul privind nivelul serviciilor, termenii de referință, gestionarea crizelor, planul de capacitate, planul de securitate). Acesta reprezintă un volum important de lucrări care stă la baza disponibilității și funcționării corespunzătoare a acestui sistem transeuropean. În paralel, testarea intensivă împreună cu statele membre la nivelul întregului sistem confirmă adecvarea la scop și reziliența specificațiilor și a sistemului central. Aceasta reduce și mai mult riscurile referitoare la aspectele tehnice ale tranziției într-un mod flexibil.

Toate statele membre și-au confirmat intenția de a începe operațiunile aferente NCTS – faza 5 în timpul perioadei de instalare cuprinse între T1 2021 și T4 2023, în deplină conformitate cu programul de lucru privind CVU. Acest lucru este ilustrat în Figura 1. Bara galbenă indică termenul-limită recomandat până la care statele membre ar trebui să pregătească închiderea sistemului de tranzit existent și să înceapă operarea celor noi astfel încât să fie pregătite pentru termenul legal indicat de bara roșie.

Paisprezece[7] state membre au raportat finalizarea specificațiilor tehnice pentru NCTS – faza 5, în timp ce în alte opt state membre acestea se află în curs de elaborare.

[7] Situația la 30 septembrie 2021. (Tabelul 41 din documentul de lucru al serviciilor Comisiei indică douăsprezece până la sfârșitul lunii iunie).

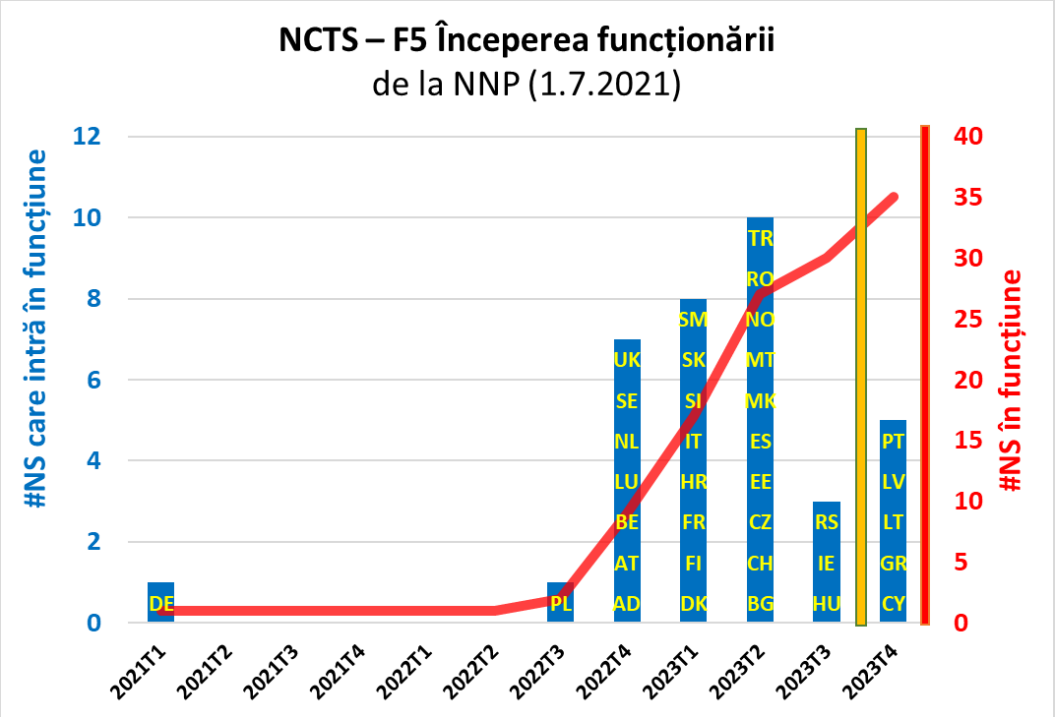

Figura 1 – NCTS – faza 5 Intrarea în funcțiune a administrațiilor naționale

Pentru NCTS – faza 6, analiza rentabilității și documentul strategic au fost finalizate în paralel până la sfârșitul anului 2021. Întrucât statele membre au avut nevoie de mai multe informații pentru a lua o decizie în cunoștință de cauză, a fost efectuat, totodată, un studiu tehnic.

6) **Sistemul automatizat de export în cadrul CVU** – *AES* [modernizare atât a *sistemului transeuropean* existent (componenta 1 a proiectului), cât și a *sistemelor naționale de export* existente (componenta 2 a proiectului)]: vizează punerea în aplicare a cerințelor CVU referitoare la exportul și ieșirea mărfurilor. Proiectul legat de *AES transeuropean* implică implementarea simplificărilor introduse prin CVU aduse comerțului, pentru a facilita exportul de mărfuri pentru întreprinderile europene, cum ar fi vămuirea centralizată pentru export, și a obligațiilor prevăzute de CVU privind o mai bună monitorizare a mărfurilor care ies de pe teritoriul vamal al UE, în scopul prevenirii fraudei. Este extrem de important să se garanteze continuitatea funcționării operațiunilor de export în timpul modernizării AES.

Progrese: Sistemul *AES transeuropean* – componenta 1 respectă, în prezent, termenele de finalizare prevăzute, dată fiind instalarea cu succes de către primul stat membru în martie 2021. Statele membre au aprobat, de asemenea, un nou set de specificații care vizează calitatea, sprijinul tehnic, continuitatea activității, securitatea și capacitatea viitoarelor operațiuni AES (gestionarea serviciilor, acordul privind nivelul serviciilor, termenii de referință, gestionarea crizelor, planul de capacitate, planul de securitate). Acesta reprezintă un volum important de lucrări care stă la baza disponibilității și funcționării corespunzătoare a acestui sistem transeuropean. Totodată, sunt în curs de elaborare materiale de orientare în activitate și de învățare mediată electronic. În paralel, testarea intensivă împreună cu statele membre la nivelul întregului sistem confirmă adecvarea la scop și reziliența specificațiilor și a sistemului central. Aceasta reduce și mai mult riscurile referitoare la aspectele tehnice ale tranziției într-un mod flexibil.

Toate statele membre și-au confirmat intenția de a începe operațiunile aferente AES în timpul perioadei de instalare cuprinse între T1 2021 și T4 2023, în deplină conformitate cu programul de lucru privind CVU. Acest lucru este ilustrat în figura 2. Bara galbenă indică

termenul-limită recomandat până la care statele membre ar trebui să pregătească închiderea sistemului de export existent și să înceapă operarea celor noi astfel încât să fie pregătite pentru termenul legal indicat de bara roșie.

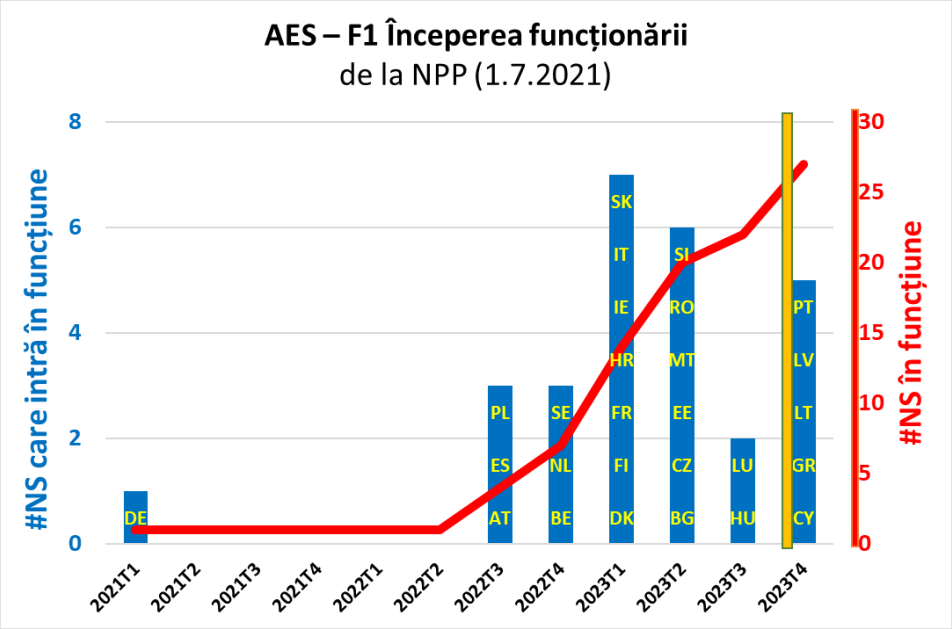

Figura 2 – AES – faza 1 Intrarea în funcțiune a administrațiilor naționale

Pentru a prezenta pe scurt stadiul celor șase proiecte transeuropene rămase, Comisia respectă termenele legale convenite în contextul CVU și al programului de lucru privind CVU, precum și obiectivele de etapă ale proiectului stabilite în planul strategic multianual pentru domeniul vamal (PSM-V) din 2019. Statele membre respectă, de asemenea, în cea mai mare parte termenele de finalizare prevăzute, însă cinci state membre au semnalat întârzieri în instalarea anumitor sisteme, variind între o lună și peste doi ani într-un caz[8]. Două state membre au menționat că, ulterior instalării, le vor acorda comercianților de pe teritoriul lor o perioadă de tranziție mai lungă decât cea stabilită prin lege pentru a se conecta la sistemele lor – unul cu o lună, iar celălalt cu un an[9]. Având în vedere că sistemele în cauză sunt planificate pentru 2023, 2024 și 2025, mai este încă timp să se întreprindă acțiuni de atenuare în vederea reducerii întârzierilor preconizate la momentul actual. Comisia va colabora îndeaproape cu statele membre respective în acest scop.

În cele din urmă, este important să se sublinieze faptul că în vederea implementării programului de lucru privind CVU, **Comisia își va fi realizat aproximativ 84 % din activități până în decembrie 2021**. Aceasta reprezintă o creștere față de nivelul de 79 %, raportat în anul anterior, din totalul activităților sale de dezvoltare care trebuie finalizate până în 2025. Acest procent se bazează pe indicatori-cheie de performanță pentru activitățile atribuite exclusiv Comisiei și nu reflectă activitățile realizate de statele membre. În prezentarea generală de mai jos, se regăsesc perspectivele referitoare la progrese și planificarea DG TAXUD.

[8] Tabelele 25, 28, 32, 36 și 37 din Documentul de lucru al serviciilor Comisiei.
[9] Tabelele 25, 36 și 37 din Documentul de lucru al serviciilor Comisiei.

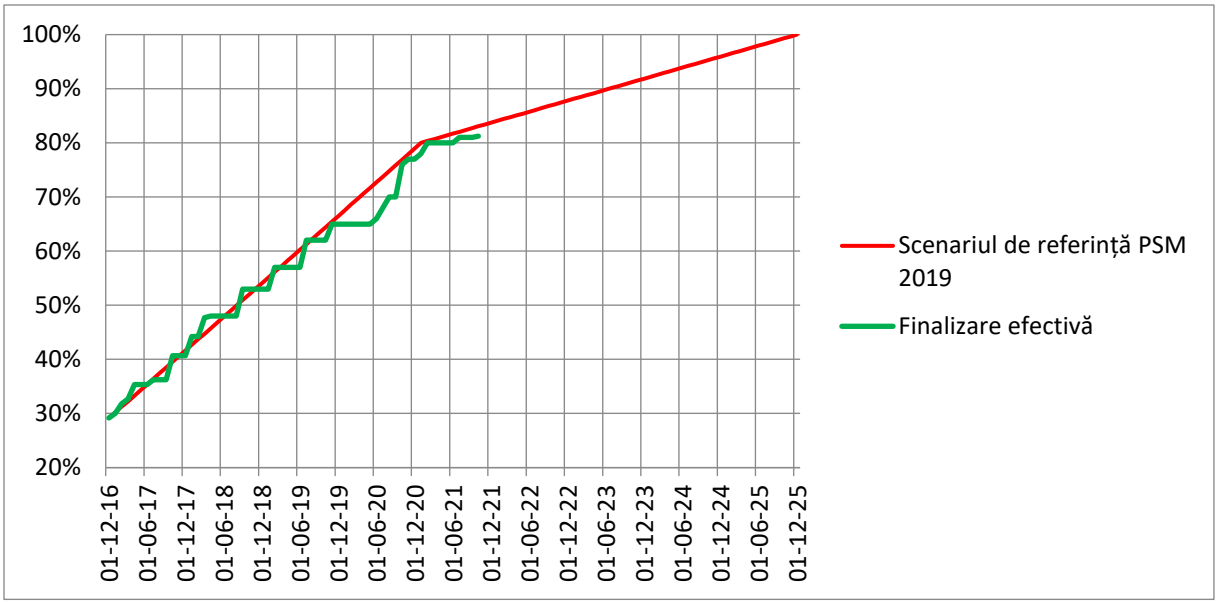

Figura 3 – Valoarea aproximativă a procentului de finalizare a activităților de dezvoltare ale Comisiei

4.2.2 Proiecte naționale

Statele membre urmează să finalizeze modernizarea celor trei sisteme naționale până în 2022. Sunt excluse componenta de export a sistemului național de regimuri speciale, pentru care activitatea și planificarea sunt interconectate cu sistemul automatizat de export (AES) și componenta garanțiilor naționale din cadrul proiectului GUM.

Cele trei sisteme ale statelor membre al căror termen este 31 decembrie 2022 în conformitate cu articolul 278 alineatul (2) din CVU sunt următoarele:

1) **Notificarea sosirii, notificarea prezentării și depozitarea temporară în cadrul CVU** (*NS, NP și DT*) – (modernizare): definesc automatizarea proceselor la nivel național în ceea ce privește notificarea sosirii mijloacelor de transport, notificarea prezentării mărfurilor și declarațiile de depozitare temporară, astfel cum sunt descrise în CVU. Acest proiect sprijină armonizarea între statele membre în ceea ce privește schimbul de date dintre operatori și vamă.

   Progrese: BE a pus bazele unei inițiative de colaborare cu alte 12 state membre interesate, cu scopul de a elabora specificațiile. O echipă de experți, finanțată prin programul „Vamă” pentru cooperare în domeniul vamal, va continua să colaboreze în vederea furnizării documentației funcționale și tehnice corespunzătoare, precum și a testării pachetelor. ***NS, NP și DT* au fost finalizate de unu, șase și, respectiv, trei state membre.** Având în vedere natura dezvoltării, unele state membre au decis să utilizeze ICS2 – versiunea 2 pentru a implementa cerințele referitoare la notificarea sosirii, ceea ce a condus, în cele din urmă, la depășirea unor termene prevăzute în cadrul programului de lucru privind CVU.

2) **Sistemele naționale de import în cadrul CVU** – *SNI* (modernizare): urmăresc punerea în aplicare a tuturor cerințelor în materie de proceduri și de date care decurg din CVU și care se referă la importuri. Statele membre trebuie să elaboreze specificații tehnice la nivel național ca un prim pas în direcția finalizării sistemelor.

   Progrese: Cincisprezece state membre au finalizat elaborarea specificațiilor tehnice. Două state membre nu au început încă, iar un alt stat membru nu a furnizat informații. Toate statele membre, cu excepția a două, respectă termenul prevăzut pentru realizarea obiectivului de etapă din 2022 în ceea ce privește operațiunile.

3) **Regimuri speciale în cadrul CVU** – *RS* (modernizare): urmărește să armonizeze și să faciliteze regimurile speciale (antrepozitare vamală, destinație finală, admitere temporară și perfecționare activă și pasivă). Statele membre vor trebui să pună în aplicare, în sistemele lor naționale, toate modificările CVU care sunt necesare pentru aceste regimuri speciale. Prima componentă (export) a regimurilor speciale va fi pusă în aplicare conform și în cadrul proiectului privind sistemul automatizat național de export (AES) din cadrul CVU (cu termen de instalare în 2025), în timp ce a doua componentă (import) va face parte din proiectul privind modernizarea sistemelor naționale de import din cadrul CVU (cu termen de instalare în 2022).

   Progrese: Nouă state membre și-au finalizat specificațiile tehnice pentru componenta 1 a regimurilor speciale, în timp ce paisprezece state membre le-au finalizat pentru componenta 2. În plus, există interdependențe cu AES și cu modernizarea sistemelor naționale de import. Până în prezent, nu au fost raportate întârzieri de către statele membre și **toate statele membre respectă termenele de finalizare prevăzute**, primul termen fiind în 2022.

Pe scurt: în ceea ce privește sistemele naționale, **statele membre depun eforturi susținute, uneori prin intermediul unei colaborări intense, pentru a înregistra progrese în ceea ce privește punerea în aplicare a cerințelor pentru NS/NP/DT, a ajustărilor aduse sistemelor naționale de import și a regimurilor speciale interconectate.** Pe măsură ce se apropie termenul de instalare, respectiv 31 decembrie 2022 pentru toate cele trei, statele membre ar trebui să acorde o atenție deosebită acestei chestiuni, în special cele șase state membre care nu au putut confirma o instalare la timp pentru NS, cele patru state membre pentru NP, cele trei state membre pentru DT și cele două state membre pentru SNI, astfel cum sunt prezentate în tabelele 14, 15, 16 și 18 din documentul de lucru al serviciilor Comisiei care însoțește prezentul raport.

4.3 Riscuri de întârzieri

Comisia înregistrează progrese satisfăcătoare în ceea ce privește evoluțiile aflate în responsabilitatea sa și nu au fost identificate sau materializate întârzieri dincolo de termenele legale. În plus, nu au fost raportate riscuri majore care ar putea duce la o instalare tardivă.

De asemenea, **statele membre înregistrează progrese semnificative** în ceea ce privește evoluțiile aflate în responsabilitatea lor. Totuși, astfel cum se menționează în secțiunea 4.2.2, **unele state membre au raportat o oarecare întârziere dincolo de termenele legale**. Tabelele din documentul de lucru însoțitor al serviciilor Comisiei, în care se pot observa întârzierile raportate de statele membre, sunt indicate pentru fiecare proiect enumerat mai jos.

- În ceea ce privește implementarea **notificării sosirii**, următoarele state membre au o dată planificată de finalizare a operațiunilor ulterioară termenului-limită din programul de lucru privind CVU: BE, BG, EE, ES, NL și SE (tabelul 14). Mai precis, trei dintre aceste state membre (BG, EE și ES) au raportat că vor utiliza NS integrată în ICS2 – versiunea 2 (instalare planificată 1.3.2023). În cazul BE și NL, întârzierea este limitată la două luni. În cazul DE și IE, s-a bifat că nu se aplică, iar în cazul DK, MT și SK nu s-a furnizat nicio dată planificată.

- În ceea ce privește implementarea **notificării prezentării**, următoarele state membre au indicat o dată planificată a operațiunilor pentru NP ulterioară termenului-limită din programul de lucru al CVU: BE, EE, NL și SE (tabelul 15). Mai precis, în cazul BE și NL, întârzierea estimată este limitată la două luni. EE și SE intenționează finalizeze la timp instalarea sistemului lor național, dar migrarea tuturor operatorilor economici la noul sistem ar urma să fie treptată și să se încheie după termenul-limită de 31 decembrie 2022. În cazul PL, RO și SK, nu s-a furnizat nicio dată planificată.

- În ceea ce privește implementarea **depozitării temporare**, următoarele state membre au indicat o dată planificată a operațiunilor care este la două luni de la termenul-limită din programul de lucru privind CVU: BE, EE și NL (tabelul 16). BE și NL au raportat o întârziere de 1 trimestru; EE și-ar finaliza la timp instalarea sistemului, dar migrarea tuturor operatorilor economici la

noul sistem ar urma să fie treptată și să se încheie după termenul-limită de 31 decembrie 2022. În cazul DK, PL, RO sau SK, nu s-a furnizat nicio dată planificată.

- În ceea ce privește implementarea **modernizării sistemelor naționale de import**, următoarele state membre au indicat o dată planificată de finalizare a operațiunilor ulterioară termenului-limită din programul de lucru privind CVU: BE (doar câteva zile) și MT (2 trimestre) (tabelul 18). În cazul DK, PL, RO sau SK nu s-a furnizat nicio dată planificată. În plus, GR și LT au raportat că nu au început încă elaborarea specificațiilor tehnice, ceea ce ar putea fi problematic și în ceea ce privește progresele realizate, având în vedere termenul de 31 decembrie 2022.
- În ceea ce privește implementarea **ICS2 – versiunea 2**, următorul stat membru a indicat o dată planificată de finalizare a instalării ulterioară termenului-limită din programul de lucru privind CVU: MT (tabelul 28). În cazul BE, GR, IT sau RO, nu s-a furnizat nicio dată planificată.
- În ceea ce privește implementarea **PoUS – faza 1**, următoarele state membre au indicat o dată planificată de finalizare a instalării ulterioară termenului-limită din programul de lucru privind CVU: CZ și HU (tabelul 32). În cazul BE, DK, GR, IT, LT, MT sau PL, nu s-a furnizat nicio dată planificată.
- În ceea ce privește implementarea **CCI – faza 1**, următorul stat membru a indicat o dată planificată de finalizare a instalării și a operațiunilor ulterioară termenului-limită din programul de lucru privind CVU: DE (tabelul 36). Această planificare este mai întârziată decât cea din raportul pentru 2020. DE a indicat că arhitectura și infrastructura actuale ale sistemului național de import nu sunt suficiente și necesită o reînnoire și o modernizare fundamentale pentru a îndeplini cerințele CCI în cadrul CVUU, a se vedea secțiunea 4.7 din documentul de lucru al serviciilor Comisiei. În cazul SE, nu s-a furnizat nicio dată planificată.
- În ceea ce privește implementarea **CCI – faza 2**, următorul stat membru a indicat o dată planificată de finalizare a operațiunilor ulterioară termenului-limită din programul de lucru: DE (tabelul 37). În cazul DE, data de instalare planificată din tabelul respectiv depășește cu o lună data-țintă stabilită în programul de lucru și se va oferi o perioadă de migrare care se va încheia la 30 iunie 2026. Totuși, în urma colectării datelor din tabelul 37, DE a indicat că intenționează să instaleze faza 2 în cadrul perioadei de instalare a programului de lucru privind CVU. DE a explicat că acest proiect va fi implementat în cadrul versiunii principale a sistemului național IT-ATLAS (versiunea 10.3), pentru care nu au fost demarate încă activitățile pregătitoare. În cazul BE sau SE, nu s-a furnizat nicio dată planificată.
- În ceea ce privește implementarea **NCTS – faza 5 și a AES – faza 1,** deși statele membre înregistrează progrese semnificative și toate au confirmat că o vor finaliza până la 1 decembrie 2023, există dovezi tot mai mari că un număr de state ar putea întâmpina dificultăți considerabile în îndeplinirea angajamentelor asumate, din cauza demarării tardive, a problemelor în materie de achiziții, a întârzierilor în procesul de implementare, a resurselor insuficiente, a pandemiei de COVID-19 și a tranziției comerciale.

  Per total, statele membre au realizat 26 % din obiectivele intermediare ale tranziției, comparativ cu 18 % până la sfârșitul anului 2020, ceea ce evidențiază progresele semnificative. Cu toate acestea, rezultatul se situează sub nivelul anticipat de 36 %. Un număr semnificativ de state membre se confruntă cu dificultăți în ceea ce privește îndeplinirea obligațiilor legale. Perioada de tranziție a statelor membre s-a extins deja cu mai mult de un trimestru de la sfârșitul anului 2020 și această tendință ar putea continua, întrucât 40 % dintre statele membre își revizuiesc în prezent planurile naționale, iar altele se confruntă cu dificultăți semnificative legate de obținerea resurselor necesare. Comisia consideră că jumătate dintre planurile statelor membre prezintă riscuri grave la adresa instalării în condiții bune și la timp a AES – faza 1 și a NCTS – faza 5 până la termenul-limită de 1 decembrie 2023. Această situație poate periclita termenul-limită dacă nu există un răspuns dinamic și puternic din partea statelor membre. Este esențial ca toate statele membre să fie pregătite în timp util, cu un nivel de incertitudine acceptabil, pentru a demara pe deplin operațiunile la 1 decembrie 2023.

- În ceea ce privește implementarea **NCTS – faza 6**, statele membre și-au exprimat unele preocupări cu privire la planificare, având în vedere că nealinierea NCTS – faza 6 și a ICS2 – versiunea 3 la datele de instalare, astfel cum se reflectă în PSM-V și în programul de lucru privind CVU, ridică dificultăți de implementare. Comisia a luat măsurile necesare pentru a soluționa problema, menținând, în același timp, datele conforme cu termenele stabilite în CVU.
- În ceea ce privește implementarea **componentei naționale 2 a GUM**, majoritatea statelor membre prevăd o instalare și o punere în funcțiune la timp, cu excepția FI și FR (aproximativ 1 lună de întârziere) (tabelul 25). Dat fiind că aceasta se numără printre sistemele care trebuie implementate abia în 2025, iar întârzierile raportate sunt limitate, este încă timp pentru a combate acest risc.

În ceea ce privește **statele membre**, o serie de riscuri globale continuă să se repete de la an la an. O sursă permanentă de dificultăți o reprezintă lipsa de resurse a acestora și necesitatea integrării în continuare a proiectelor CVU. Acestea au furnizat, de asemenea, mai multe acțiuni de atenuare pentru a evita o întârziere în începerea operațiunilor. Trebuie remarcat faptul că riscul cu care se confruntă statele membre a fost luat în considerare în combinație cu alți factori externi (a se vedea tabelele 12, 13, 17, 34, 35 și 38 din documentul de lucru al serviciilor Comisiei care însoțește prezentul raport). Totodată, în cadrul raportului anual privind progresele înregistrate pentru 2020, statele membre au indicat deja dificultățile întâmpinate în îndeplinirea **obligațiilor privind sistemele vamale impuse de pachetul privind TVA pentru comerțul electronic**, adoptat la 5 decembrie 2017[10]. Odată cu amânarea cu șase luni a noilor norme (1.1.2021 - 1.7.2021, statele membre au avut la dispoziție mai mult timp pentru a respecta termenele legale pentru evoluțiile naționale, deși câteva state membre au raportat impactul colateral al inițiativei privind TVA pentru comerțul electronic asupra implementării CVU. Cinci state membre au raportat necesitatea de a replanifica unele activități din cadrul CVU și de a moderniza platformele și sistemele informatice de sprijin.

În ceea ce privește **provocările generate de pandemia de COVID-19**, Comisia a raportat din nou, referitor la propriile sale activități, că nu poate fi reținut niciun impact. Statele membre au raportat că a existat o presiune suplimentară asupra planificării lor naționale și asupra numărului de resurse umane disponibile la nivel intern și extern (contractanți din domeniul informatic și operatori economici).

În concluzie, evaluarea principalelor riscuri pentru implementarea la timp a sistemelor prevăzute de CVU a arătat că **riscurile sunt suportate în cea mai mare parte de statele membre și sunt legate de constrângerile în materie de resurse, de complexitatea proiectelor și de integrarea acestora, de achiziții și aspecte contractuale și de unii factori externi, cum ar fi pandemia de COVID-19.** Comisia va continua să sprijine statele membre pentru a evita materializarea riscurilor în instalarea cu întârziere a sistemelor electronice, astfel cum se descrie în secțiunea 4.4 de mai jos.

4.4 Acțiuni de atenuare

În urma acțiunilor de atenuare demarate în 2020 pentru a reduce riscul de instabilitate a datelor, Comisia a adoptat modificările necesare ale actului delegat al CVU[11] și ale actului de implementare a CVU[12] la 7 decembrie 2020 și, respectiv, la 8 februarie 2021, care au fost publicate în *Jurnalul Oficial* (JO) la 23.2.2021 și au intrat în vigoare la 15 martie 2021. Prin aceste modificări, cerințele în materie de date din anexa B sunt stabilizate pentru a fi implementate în continuare în sistemele electronice. Un exercițiu anual de gestionare a modificărilor din anexa B a fost instituit în cursul anului 2021 pentru a regla eventuale corecții ulterioare.

[10] Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2017/2459 al Consiliului din 5 decembrie 2017 (JO L 348, 29.12.2017, p. 32).

[11] Regulamentul delegat (UE) 2015/2446 al Comisiei din 28 iulie 2015 de completare a Regulamentului (UE) nr. 952/2013 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește normele detaliate ale anumitor dispoziții ale Codului vamal al Uniunii (JO L 343, 29.12.2015, p. 1).

[12] Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2015/2447 al Comisiei din 24 noiembrie 2015 de stabilire a unor norme pentru punerea în aplicare a anumitor dispoziții din Regulamentul (UE) nr. 952/2013 al Parlamentului European și al Consiliului de stabilire a Codului vamal al Uniunii (JO L 343, 29.12.2015, p. 1).

Pentru a permite implementarea la timp a sistemului informatic pentru CVU și PSM-V, Comisia a instituit în 2021 un nou contract-cadru pentru externalizarea activităților sale de dezvoltare informatică, ce include un instrument de urmărire a modernizării în domeniul informatic bazat pe inovare și flexibilitate. Procesul de modernizare informatică aflat în desfășurare în cadrul DG TAXUD permite găsirea unor soluții mai rapide, realizarea unor activități în paralel și un volum de muncă mai echilibrat prin divizarea în pachete de lucru și iterații ușor de gestionat. Mecanismul de colaborare consolidată între toate părțile interesate încă de la începutul proiectelor continuă să îmbunătățească calitatea activităților pregătitoare și evită dificultățile în luarea deciziilor și cerințele suplimentare din etapele ulterioare.

În ceea ce privește monitorizarea progreselor înregistrate în materie de implementare a programului de lucru privind CVU, Comisia a utilizat o serie de instrumente.

În primul rând, tabloul de bord al planului strategic multianual pentru domeniul vamal (PSM-V) continuă să fie utilizat ca instrument de urmărire a progreselor pentru toate proiectele în curs, astfel încât Comisia să identifice eventualele întârzieri într-o fază incipientă. PSM-V 2019 și programul de lucru privind CVU pentru 2019 constituie scenariul de referință pentru obiectivele de etapă ale tabloului de bord. Tabloul de bord este prezentat trimestrial statelor membre (Grupul de coordonare privind vama electronică) și comunității comerciale (Grupul de contact pentru comerț), în scopuri de informare și direcționare.

În al doilea rând, Comisia a instituit programe de coordonare și monitorizare pentru sistemele transeuropene descentralizate.

De exemplu, pentru implementarea programului ICS2, Comisia a continuat „activitățile de coordonare la nivel transeuropean în cadrul ICS2”[13] pentru a asigura instalarea cu succes a ICS2 – versiunea 1. Ulterior, accentul s-a deplasat de la ICS2 – versiunea 1 la versiunile 2 și 3. Comisia a oferit sprijin statelor membre și operatorilor economici în derularea activităților lor de dezvoltare prin intermediul unui set de activități care au inclus:

- Organizarea de seminare online la care participă reprezentanți ai statelor membre, operatori economici și organizații internaționale, pe lângă furnizarea de materiale de orientare;
- Monitorizarea îndeaproape și în regim continuu, sprijin pentru coordonarea activităților de testare a conformității și stimularea administrațiilor naționale și a operatorilor economici să își coordoneze proiectele individuale;
- Sesiuni de formare online și materiale de formare, campanii de comunicare, inclusiv crearea de conținut privind ICS2 pe site-ul web Europa, o campanie pe platformele de comunicare socială și comunicarea directă cu părțile interesate și cu diseminatorii;
- Reuniuni bilaterale cu acele state membre care au înregistrat întârzieri și care nu au respectat data prevăzută pentru punerea în funcțiune începând cu 15 martie 2021, în conformitate cu programul de lucru privind CVU. Comisia și statele membre în cauză au discutat despre acțiunile și măsurile de atenuare necesare pentru a asigura implementarea versiunii 1 cât mai curând posibil și înainte de sfârșitul perioadei de instalare (1 octombrie 2021) definită în programul de lucru privind CVU. Perioada de instalare cuprinsă între 15 martie 2021 și 1 octombrie 2021 ar putea fi acordată operatorilor economici pentru a se conecta la ICS2 și a începe depunerea ENS în ICS2.

Totodată, în ceea ce privește sistemele transeuropene NCTS – faza 5 și AES, Comisia a continuat „Programul de coordonare și monitorizare a administrației naționale”, utilizând indicatori-cheie de performanță pentru a evalua periodic progresele înregistrate și a trage semnale de alarmă. Monitorizarea trimestrială include stabilirea unor obiective intermediare de etapă pentru fiecare proiect (de exemplu, termenele-limită până la care toate statele membre ar fi trebuit să finalizeze testarea conformității). O astfel de monitorizare atentă este necesară pentru a face instalarea sistemelor transeuropene

[13] Componenta de activitate de coordonare la nivel transeuropean a ICS2, ca parte integrantă a programului ICS2, a fost lansată în 2018.

descentralizate ușor de gestionat și pentru a se evita costurile suplimentare pentru sistemele de operare vechi și noi în cazul unei perioade extinse de instalare.

În plus, în vederea sprijinirii statelor membre în procesul de dezvoltare și instalare a componentelor lor naționale pentru sistemele transeuropene NCTS – faza 5 și AES, Comisia a extins acest program de coordonare în 2021, asigurând sprijin personalizat și îndrumare pentru fiecare stat membru, cu scopul de a le ajuta să elimine riscurile aferente proiectelor lor naționale și de a le oferi o experiență de testare fără sincope, accelerând pregătirea acestora și atenuând riscurile tehnice, concomitent cu instalarea sistemelor lor naționale în sistemele transeuropene. Comisia a instituit un program ambițios de formare. Programul de coordonare s-a dovedit a fi esențial pentru menținerea unui nivel ridicat de transparență cu privire la progresele înregistrate de statele membre și pentru raportarea cu privire la progresele înregistrate în ansamblu de statele membre. Rezultatele obținute în cursul anilor 2020 și 2021 se regăsesc în documentul de lucru al serviciilor Comisiei, secțiunea 4.8.1. Rezultatele acestor programe aduc informații valoroase privind progresele înregistrate și vor fi utilizate în continuare pentru viitoarele rapoarte anuale privind progresele înregistrate.

Ca parte a rolului său de coordonare, Comisia a evidențiat progresele înregistrate și riscurile pentru statele membre și a îndemnat directorii generali din administrațiile statelor membre să ia măsurile necesare pentru a aborda aceste probleme. Statele membre care intenționează să demareze operațiunile în ultimele două trimestre ale anului 2023 au fost invitate să ia toate măsurile necesare pentru a avansa în derularea planurilor și a elimina riscurile conexe, în vederea evitării ca acestea să depășească termenul de finalizare a tranziției stabilit pentru 1 decembrie 2023 pe cheltuiala statelor membre, care au investit pentru a beneficia pe deplin de CVU de la data respectivă.

Totodată, pe parcursul anului 2021, Comisia a sprijinit statele membre care și-au exprimat îngrijorarea cu privire la implementarea la timp a **proiectelor lor naționale**. Comisia a organizat reuniuni bilaterale pentru a purta discuții cu privire la preocupările și nevoile fiecărui stat membru, inclusiv pentru a oferi clarificări cu privire la aspectele juridice relevante pentru evoluțiile de la nivel național, precum și pentru a furniza sprijin pentru a răspunde la întrebările adresate în cursul analizei rentabilității și celei în domeniul informatic, precum și în procesul de dezvoltare derulat de statele membre. Unele state membre au fost în măsură să își accelereze planificarea și să reducă riscul de întârzieri. Altele și-au continuat activitatea intensă de colaborare pentru implementarea proiectului NS/NP/DT și să își unească forțele în cadrul echipei de experți. Comisia continuă finanțarea prin programul „Vamă” pentru cooperare în domeniul vamal a echipei de experți în ceea ce privește noile abordări de dezvoltare și exploatare a sistemelor informatice vamale (ETCIT).

Mai mult, statele membre au menționat următoarele tipuri de acțiuni de atenuare: utilizarea unei metodologii de dezvoltare flexibile, externalizarea mai multor activități de dezvoltare, mobilizarea de resurse suplimentare, divizarea proiectelor în mai multe etape și stabilirea unui domeniu de aplicare prioritar și, eventual, modificarea structurii organizaționale împreună cu furnizorii lor pentru a realiza un proces de dezvoltare mai eficient.

Comisia a monitorizat și va continua să monitorizeze periodic situația, prin contacte bilaterale, pentru a înțelege problemele, a acorda asistență acolo unde este posibil și pentru a aduce în atenția statelor membre în cauză necesitatea reducerii riscului de întârzieri.

Directorii generali ai administrațiilor naționale au fost informați în cadrul Grupului responsabil cu politica vamală cu privire la necesitatea unei monitorizări trimestriale a dezvoltării tuturor sistemelor informatice, nu doar a celor transeuropene. Aceasta va îmbunătăți actualul sistem de raportare semestrială a informațiilor privind planificarea la nivel național, prevăzut la articolul 278a alineatul (4) din CVU, în perioada premergătoare perioadei critice de implementare a acestor modificări ale sistemelor naționale. În cele din urmă, implementarea la timp a componentelor naționale rămâne responsabilitatea statelor membre.

5. REZUMAT ȘI CONCLUZII

Se înregistrează progrese concrete în ceea ce privește punerea în aplicare a programului de lucru privind CVU. Un număr tot mai mare de sisteme electronice au fost instalate și sunt, în prezent, pe deplin operaționale.

Mai multe detalii privind planificarea și stadiul fiecărui proiect sunt furnizate în **documentul de lucru al serviciilor Comisiei publicat împreună cu prezentul raport**. O prezentare generală succintă a planificării și a progreselor înregistrate se regăsește în figura 4 de mai jos.

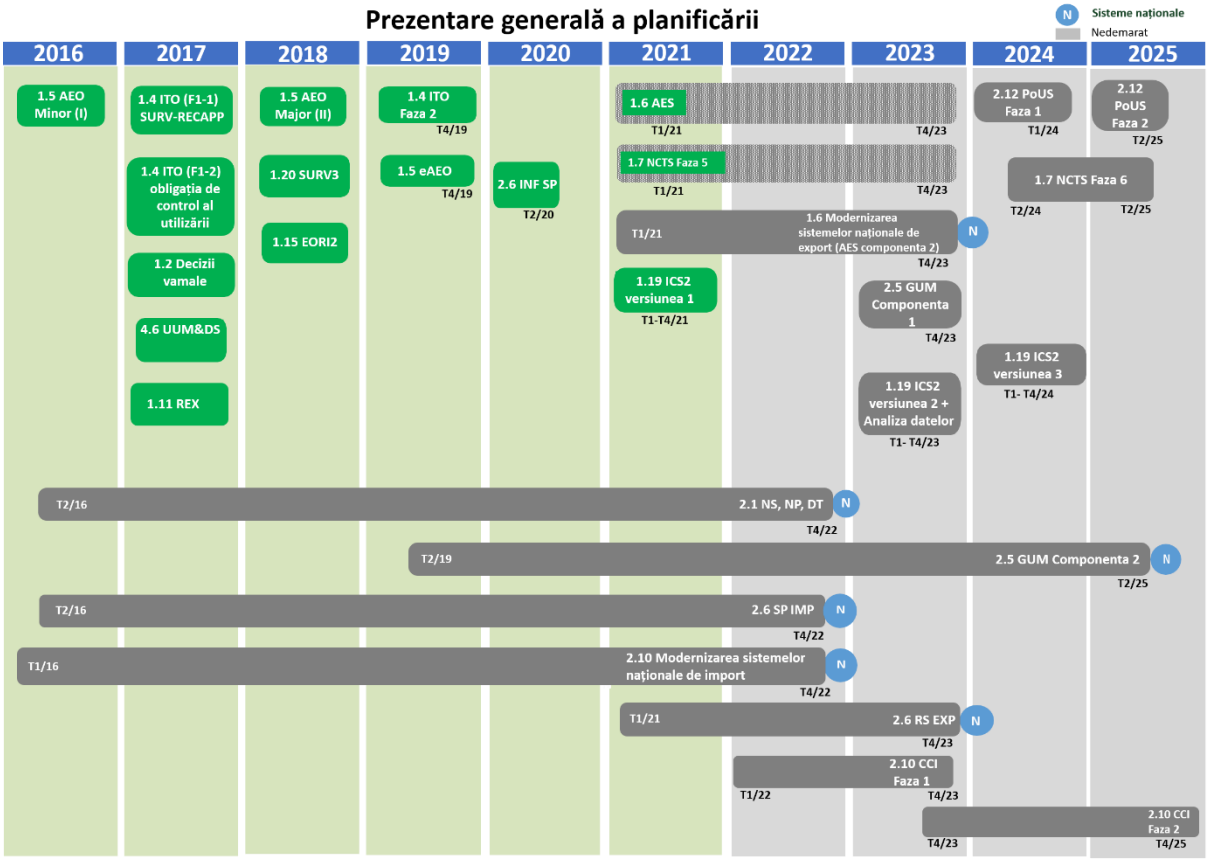

Figura 4 – Planificarea proiectelor din cadrul programului de lucru privind CVU

În 2021, au fost raportate următoarele elemente esențiale pentru progres și următoarele riscuri:

ICS2 – versiunea 1 a fost instalat cu succes în 2021 de către Comisie, alături de toate statele membre și toți operatorii poștali și curierii expres implicați. Sistemul prelucrează un volum mare de date, ce cuprinde aproximativ 10 milioane de ENS pe lună.

NCTS – faza 5 și AES au fost, de asemenea, puse în funcțiune cu succes în acest an, odată ce au devenit operaționale într-un prim stat membru. Testarea intensivă în regim de colaborare elimină riscurile de la nivelul aspectelor tehnice ale tranziției. Inteligența colectivă și flexibilitatea cu statele membre și cu comerțul reprezintă atuul-cheie care alimentează aceste proiecte în vederea atingerii obiectivelor lor. Proiectele respectă termenele de finalizare prevăzute, iar statele membre au început să își publice specificațiile pentru comercianți.

Totuși, Comisia a considerat că jumătate din planurile naționale prezintă **riscuri grave la adresa instalării în condiții bune și la timp a NCTS – faza 5 și a AES** până la termenul-limită legal și a invitat statele membre **să ia toate măsurile necesare pentru a avansa în derularea planurilor lor și a elimina riscurile conexe** în vederea evitării compromiterii termenului de finalizare a perioadei de instalare, ce marchează sfârșitul măsurilor tranzitorii.

Avertismente similare au vizat **proiectele naționale în cazul cărora unele state membre au raportat riscuri de întârzieri**, în special în domeniul intrării mărfurilor în UE. Data instalării, precum și lansarea și punerea deplină în funcțiune cu toți operatorii economici ar trebui să se încadreze în perioadele de instalare stabilite de programul de lucru privind CVU.

Operatorii economici au menționat sistemul transeuropean de vămuire centralizată la import drept unul dintre proiectele-cheie care contribuie la obiectivul de facilitare a comerțului din cadrul CVU. Primele instalări aferente acestui sistem vor avea loc în 2022. Toate statele membre, cu excepția unuia, au raportat că sunt în măsură să implementeze acest sistem în cadrul perioadei de instalare a programului de lucru privind CVU. Totuși, în cazul unor întârzieri grave la nivelul proiectelor naționale, acestea s-ar putea repercuta și asupra acestui proiect emblematic al CVU. Monitorizarea atentă a evoluției activităților la nivel național va avea un rol important în anii următori.

Evaluarea progreselor înregistrate și a riscurilor indică în continuare că **statele membre sunt cele care se confruntă în principal** cu provocările legate de respectarea termenelor legale. Statele membre fac trimitere la aspecte legate de resurse, la impactul pandemiei de COVID-19, la multe alte obligații care urmează să fie puse în aplicare prin intermediul sistemelor vamale și la complexitatea și interconectivitatea sistemelor. Astfel cum s-a evidențiat în întregul raport, toate statele membre și-au exprimat dorința de a defini și a întreprinde acțiuni de atenuare pentru a se asigura că respectă termenele de planificare prevăzute în programul de lucru privind CVU.

În concluzie, **proiectele continuă să respecte, în cea mai mare parte, termenele stabilite, fiind fezabilă finalizarea acestora**, în conformitate cu planificarea proiectelor definită în programul de lucru privind CVU**, în măsura în care se acordă prioritate abordării riscurilor prin intermediul unui angajament ferm constând în acțiuni urgente și concrete.** Comisia se angajează să continue să sprijine, să coordoneze și să monitorizeze atent progresele statelor membre în următorii ani și să întreprindă unele acțiuni specifice pentru a asigura implementarea la timp a sistemelor naționale și transeuropene.